

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 34/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. januára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], v mene ktorej koná advokát [REDAKOVANÉ], ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 13 CoE 130/2015 z 1. marca 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. mája 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 13 CoE 130/2015 z 1. marca 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka v pozícii povinného v exekučnom konaní podala na Okresnom súde Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) návrh na zastavenie exekúcie a jej vyhlásenie za neprípustnú. Exekučným titulom bol tuzemský rozhodcovský rozsudok [REDACTED], rozhodcu so sídlom v [REDACTED], sp. zn. PEC-A 709/2010 z 28. júla 2010 (ďalej len „rozhodcovský rozsudok“). Sťažovateľka návrh na zastavenie exekúcie odôvodnila porušením ustanovení na ochranu spotrebiteľa a tiež neexistenciou rozhodcovskej doložky. Okresný súd uznesením č. k. 9 Er 53/2011-22 z 3. júna 2015 rozhodol tak, že „návrh povinného na zastavenie exekúcie zamietol a odvolanie nepripustil (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. júla 2012, sp. zn. 6 Cdo 171/2012) a súčasne zamietol návrh povinného na odklad exekúcie z 25.11.2013 nakoľko nezistil skutočnosti odôvodňujúce povolenie exekúcie z dôvodu očakávania zastavenia exekúcie (§ 56 ods. 2 EP)“. Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd tak, že ho odmietol.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

„Podľa § 202 ods. 2 OSP odvolanie nie je prípustné ani proti uzneseniu v exekučnom konaní podľa osobitného zákona, ak tento osobitný zákon neustanovuje inak, ani proti uzneseniu v konaní o vymáhanie súdnych pohľadávok podľa osobitného zákona.

Za osobitný zákon sa v tomto prípade v prvom rade považuje zákon č. 233/95 Z. z. a v druhom prípade § 2 písm. a) zák. č. 65/2001 Z. z.

Exekučný poriadok pripúšťa odvolanie, pokiaľ súd rozhoduje o zastavení exekúcie iba proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h) EP.

Povinný navrhol zastaviť exekúciu, pričom poukazoval na ustanovenia zákona č. 244/2002 Z. z. Proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa v takomto prípade však zákon odvolanie nepripúšťa.

§ 56 ods. 7 EP pripúšťa odvolanie iba proti rozhodnutiu, ktorým bol povolený odklad exekúcie. To znamená, že proti rozhodnutiu, ktorým bol návrh na odklad exekúcie zamietnutý, nie je prípustné odvolanie.

Podľa ust. § 218 ods. 1 písm. c) OSP odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Vzhľadom ku skutočnosti, že proti obom výrokom rozhodnutia súdu prvého stupňa nie je prípustné odvolanie bolo rozhodnuté tak, ako znie enunciát tohto uznesenia.“

S napadnutým uznesením krajského súdu sťažovateľka nesúhlasí, a preto podala návrh na zastavenie exekúcie v zmysle ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka uvádza, že zastavenia exekúcie sa domáhala z dôvodu podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Zároveň poukázala na ustanovenie § 58 ods. 5 Exekučného poriadku, podľa ktorého je odvolanie prípustné aj proti rozhodnutiu súdu podľa § 57 ods. 1 písm. g). Sťažovateľka v sťažnosti vyjadrila názor, že odvolanie je preto prípustné aj proti rozhodnutiu súdu, ktorým sa zamietol návrh na zastavenie exekúcie. Sťažovateľka poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako aj rozhodnutia ústavného súdu, v ktorých bolo posúdené ako prípustné odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Sťažovateľka tiež uvádza rozhodnutia krajského súdu, ktorý v obdobných veciach taktiež pripustil odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Podľa sťažovateľky krajský súd rozhoduje v totožných právnych veciach rozdielne, čím bola porušená jej právna istota v súdnom konaní.

Podľa sťažovateľky krajský súd pochybil, „... keď odmietol odvolanie sťažovateľa voči rozhodnutiu Okresného súdu Žiar nad Hronom, ktorým súd zamietol jeho návrh na zastavenie exekúcie. Rozhodnutie Krajského súdu Banská Bystrica, ktorý nesprávne právne vec posúdil je v rozpore taktiež inými rozhodnutiami súdov prijatými v obdobných prípadoch, čím zjavne došlo k narušeniu kontinuálnosti rozhodovacej praxe (a to bez náležitého právneho odôvodnenia takéhoto odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe súdov) ako aj právnej istoty sťažovateľa.“

Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka sťažnosť, v ktorej navrhuje, aby ústavný súd po tom, ako ju prijme na ďalšie konanie, rozhodol o nej nálezom, v ktorom vysloví, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jej základné

právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zruší napadnuté uznesenie. Zároveň sa sťažovateľka domáha aj priznania úhrady trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu (vrátane sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv a slobôd) je rozhodnúť o prijatí návrhu na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie označených práv krajským súdom, ktorý mal postupovať v rozpore s Exekučným poriadkom, ako aj ustálenou praxou súdov v obdobných veciach, keď ako neprípustné odmietol jej odvolanie

proti výrokom uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie. Podľa názoru krajského súdu odvolanie proti uzneseniu okresného súdu nebolo prípustné, pretože sťažovateľka v návrhu na zastavenie exekúcie poukazovala na ustanovenia zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o rozhodcovskom konaní“), proti ktorému odvolanie nie je prípustné.

Sťažovateľka sa s týmto názorom nestotožňuje, pričom poukázala na skutočnosť, že zastavenie exekúcie navrhovala podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Ako z ustanovenia § 58 ods. 5 Exekučného poriadku vyplýva, odvolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku. Prípustnosť odvolania je daná nielen v prípade rozhodnutia, ktorým sa exekúcia zastaví (pozitívne rozhodnutie), ale aj proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bol návrh na zastavenie exekúcie zamietnutý (negatívne rozhodnutie).

Podľa § 58 ods. 5 Exekučného poriadku je odvolanie prípustné proti rozhodnutiam podľa § 57 ods. 1 písm. a), b), f) až h), k) a l). V teórii sa vyskytli určité pochybnosti, či slovné spojenie „rozhodnutia podľa“ zahŕňa aj rozhodnutie o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie (negatívne rozhodnutie), pokiaľ bolo zastavenie navrhované z dôvodov uvedených v zmienenom ustanovení § 57 ods. 1 Exekučného poriadku. Súdna prax sa v rozhodujúcej väčšine rozhodnutí prikláňa k stanovisku, podľa ktorého je odvolanie proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie prípustné, čo vyjadril najvyšší súd v rozhodnutiach sp. zn. 3 Cdo 306/208, 4 Cdo 207/2012 a sp. zn. 5 Cdo 327/2009. V rozhodovacej praxi najvyššieho súdu sa vyskytol aj názor, ktorý zastáva senát 6 Cdo, podľa ktorého v týchto prípadoch odvolanie prípustné nie je (napr. 6 Cdo 171/2012), ktorý je však ojedinelý vzhľadom na prevládajúci právny názor ostatných senátov.

Touto otázkou sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý v zásade stabilne judikuje, že odvolanie je prípustné aj proti rozhodnutiu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie za podmienok podľa § 58 ods. 5 Exekučného poriadku. Prípustnosť odvolania proti takému rozhodnutiu možno vyvodíť z viacerých rozhodnutí ústavného súdu (I. ÚS 100/2011,

m. m. II. ÚS 232/2012, II. ÚS 412/2013 a IV. ÚS 529/2011), na ktoré v odôvodnení sťažnosti sťažovateľka poukazuje. Takýto právny názor vyjadril ústavný súd aj v uznesení č. k. IV. ÚS 320/2014-16 z 5. júna 2014, ktoré sťažovateľka v sťažnosti cituje.

S prihliadnutím na uvedené ústavný súd zastáva názor, že proti výroku uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie mohla podať sťažovateľka odvolanie. Uvedené platí aj v prípade, pokiaľ sťažovateľka pri odôvodnení podaného odvolania proti uzneseniu okresného súdu poukazovala na ustanovenia zákona o rozhodcovskom konaní. Sťažovateľka takto odôvodňovala opodstatnenosť návrhu na zastavenie exekúcie z dôvodu jej neprípustnosti. Jej argumentácia k návrhu na zastavenie exekúcie tak nemala vplyv na to, že v danom prípade išlo o návrh na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku, ktorý bol uznesením okresného súdu zamietnutý. Proti takému rozhodnutiu bolo v zmysle § 58 ods. 5 Exekučného poriadku odvolanie prípustné. Krajský súd tak pochybil, ak odvolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné.

Ústavný súd však poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka mala vzhľadom na podstatu jej námietok možnosť podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa doterajšej judikatúry ústavný súd nie je oprávnený poskytovať ochranu ústavnosti vo veciach, v ktorých sa sťažovateľ mohol domôcť ochrany v konaní pred všeobecným súdom vlastnými, dovolenými a Občianskym súdnym poriadkom (ďalej aj „OSP“) ustanovenými procesnými úkonmi (podobne napr. IV. ÚS 49/05, II. ÚS 73/05, I. ÚS 243/2010) vrátane dovolania.

Podľa právnej úpravy účinnej do 31. júna 2016 bolo proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné dovolanie v prípadoch uvedených v § 237 v tom čase platnom a účinnom Občianskom súdnom poriadku. Išlo o prípady závažných nedostatkov konania, keď bolo dovolanie prípustné, aj keď neboli splnené podmienky uvedené v § 238, resp. § 239 OSP. Okrem iného išlo aj o prípady, ak bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom [§ 237 písm. f) OSP]. Dôvodom, ktorý zakladal prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, bol procesne nesprávny postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať (realizovať) procesné oprávnenia účastníka občianskeho súdneho konania, ktoré mu boli priznané na účel zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv.

Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu sa za odňatie možnosti konať pred súdom v zmysle už uvedeného § 237 písm. f) OSP považujú aj také rozhodnutia krajského súdu, ktorým sa odmietlo ako neprípustné odvolanie proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým sa zamietol návrh na zastavenie exekúcie (napr. 3 Cdo 306/2008, 3 Cdo 130/2009). Rovnaký právny názor vyjadril najvyšší súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 5 Cdo 237/2009 a sp. zn. 4 Cdo 207/2012, na ktoré sťažovateľka v sťažnosti poukazuje. Týmito rozhodnutiami najvyšší súd po podaní dovolania zrušil uznesenia krajských súdov, ktorými boli odmietnuté ako neprípustné odvolania proti rozhodnutiam o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie.

Sťažovateľka v odôvodnení odvolania proti uzneseniu okresného súdu odkazuje okrem iného na uznesenie ústavného súdu č. k. IV. ÚS 320/2014-16 z 5. júna 2014, ktorým bola v obdobnej veci odmietnutá ako neprípustná sťažnosť práve z dôvodu, že sťažovateľ vo veci nepodal dovolanie.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mala možnosť podať proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie, pretože použitá argumentácia, ako aj skutkový stav zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka, ktorá bola kvalifikovane zastúpená advokátom, dovolanie nepodala, a nevyčerpala tak tento opravný prostriedok, ktorý jej v tom čase platný a účinný Občiansky súdny poriadok poskytoval aj na ochranu jej základných práv.

Ústava ani zákon o ústavnom súde (§ 53 ods. 1) nepripúšťajú, aby si účastník konania zvolil medzi súdnymi orgánmi ochrany porušení základných práv a slobôd, naopak, čl. 127 ods. 1 ústavy jednoznačne požaduje vyčerpanie všetkých účastníkovi dostupných a účinných prostriedkov nápravy.

Vychádzajúc z týchto právnych záverov a skutkového stavu opísaného sťažovateľkou ústavný súd uzavrel, že sťažnosť nie je prípustná, preto ju v zmysle § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol už po jej predbežnom prerokovaní.

Vzhľadom na to, že ústavný súd sťažnosť odmietol, ďalšími návrhmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2017